

HÄRNÖSAND

HÖGA KUSTEN
SVERIGE

VANDRINGSGUIDE

Härnösand

VÄLKOMMEN TILL HÄRNÖSAND I HÖGA KUSTEN

Vad kul att du vill uppleva Härnösands och Höga Kustens fantastiska och dramatiska natur. Variationen är stor och det kan skifta snabbt. Från djup skog till högt berg, från fridfull insjö till livligt hav, från mossig mark till naket klapperstensfält, från sandstrand till naturligt formade klippor.

I den här guiden hittar du kartor och beskrivningar över vandringsleder i vår kommun.

Kartorna finns också digitalt på harnosand.se/vandra eller i Höga Kusten-appen som du hittar där appar finns. Om du tar fram en karta i appen kan du även se var du själv är i realtid. Bra för att hitta rätt och inte gå vilse.

Läs mer på harnosand.se/mittharnosand och hogakusten.com

TECKEN- FÖRKLARING

Symboler

- EJ SKYLTD AVSTICKARE
- STIG
- HÖJDKURVOR
- ÅKERMARK
- ÖPPEN MARK
- SANKMARK
- START/AVSLUT ETAPP

FÖRTECKNING ÖVER LEDER

- 4 **Härnöleden**
- 6 *Etapp 1*
Härnösand central - Sälsten
- 8 *Etapp 2*
Sälsten - Smitingen
- 10 *Etapp 3*
Smitingen - Vårdkasen
- 12 *Etapp 4*
Vårdkasen - Härnösand central
- 14 **Gådeåleden**
- 16 **Fälle friluftsområde**
- 20 **Smitingen**
- 22 Norra sidan
- 24 Södra sidan
- 26 **Härnö trail**

- INFO
- STÄLLPLATS
- GÄSTHAMN
- LIVSMEDEL
- BADPLATS
- VINDSKYDD
- RASTPLATS
- PARKERING
- FÅGELTORN
- UTSIKTSPLOTS
- FÅGELSPELSPLATS
- GRILLPLATS
- DASS
- UTSIKTSTORN
- SEVÄRDHET
- SERVERING

HÄRNÖLEDEN

Härnöleden är Härnösands nyaste led och blev klar våren 2020. Leden är drygt två mil lång och tar dig runt en stor del av Härnön.

Härnöleden är relativt lätt och passar de flesta, men det finns mer krävande avstickare för den som vill. Med mountainbike kan du också trampa dig runt hela leden.

Leden går i stadsmiljö, genom skog, över berg och längs havet. Längs hela leden finns flera utsiktsplatser, vindskydd och grillplatser. Missa inte de olika avstickarna, det är där du får de riktigt fina vyerna och upplevelserna!

Härnöleden startar vid Härnösand Central så det är bara att hoppa på direkt från tåget eller bussen. Om du vill gå delar av leden kan du ta buss 501 till Vangsta och under sommaren ända ut till Smitingen, buss 502 till Stenhammar (nära Vårdkasen) eller buss 503 till Höglätten.

Härnöleden är skyltad med blå skyltar och vita prickar på träd.

HÄRNÖSAND CENTRAL - SÄLSTEN

HÄRNÖLEDEN ETAPP 1

LÄNGD: ■ 3,6 KM

UNDERLAG: GÅNGVÄG OCH GRUSVÄG

SVÄRIGHETSGRAD: LÄTT

AVSTICKARE: ■ LÖVHÄLLAN, CA 700 M

Leden går in mot stan, över Nybron och sedan vänster på Skeppsbron. Längs kajen passerar du en gästhamn och kajplats för turbåtar. Där finns också den så kallade Utsprängskajen där det planeras en ny kaj för stora kryssningsfartyg.

På höger sida ligger Långgatan, några kvarter med äldre bebyggelse som ger en bild av Härnösand förr i tiden.

Lite längre fram ligger Tobaks, en gammal fabriksbyggnad från början av 1900-talet som nu har förvandlats till ett modernt företagscenter. Där ligger också Fritidsbåtsmuseet med båtar från förr, både stora och små, enkla och lyxiga.

När du har lämnat stadsbebyggelsen kommer du till Sälstens badplats, med sand och gräsytor, bryggor och grillplatser. Du passerar sedan Villa Fridhem och Sälstens camping innan du kommer till etappens mål, Sälstens sjöbodar. Bodarna kommer ursprungligen från Grunnans fiskeläge på södra Ulvön. Byggnaderna kan vara så gamla som från 1660-talet och flyttades 1968 till sin nuvarande plats.

Här kan du också göra en liten avstickare till Lövhällans vindskydd och grillplats. Hela den biten är anpassad för rullstol, barnvagn och andra rullande hjälpmedel.

SÄLSTEN - SMITINGEN

HÄRNÖLEDEN ETAPP 2

LÄNGD: ■ 7,8 KM

UNDERLAG: SKOGSSTIG, LANDSVÄG OCH GRUSVÄG

SVÄRIGHETSGRAD: LÄTT, NORMAL

AVSTICKARE: ■ SMITINGEN 500 M

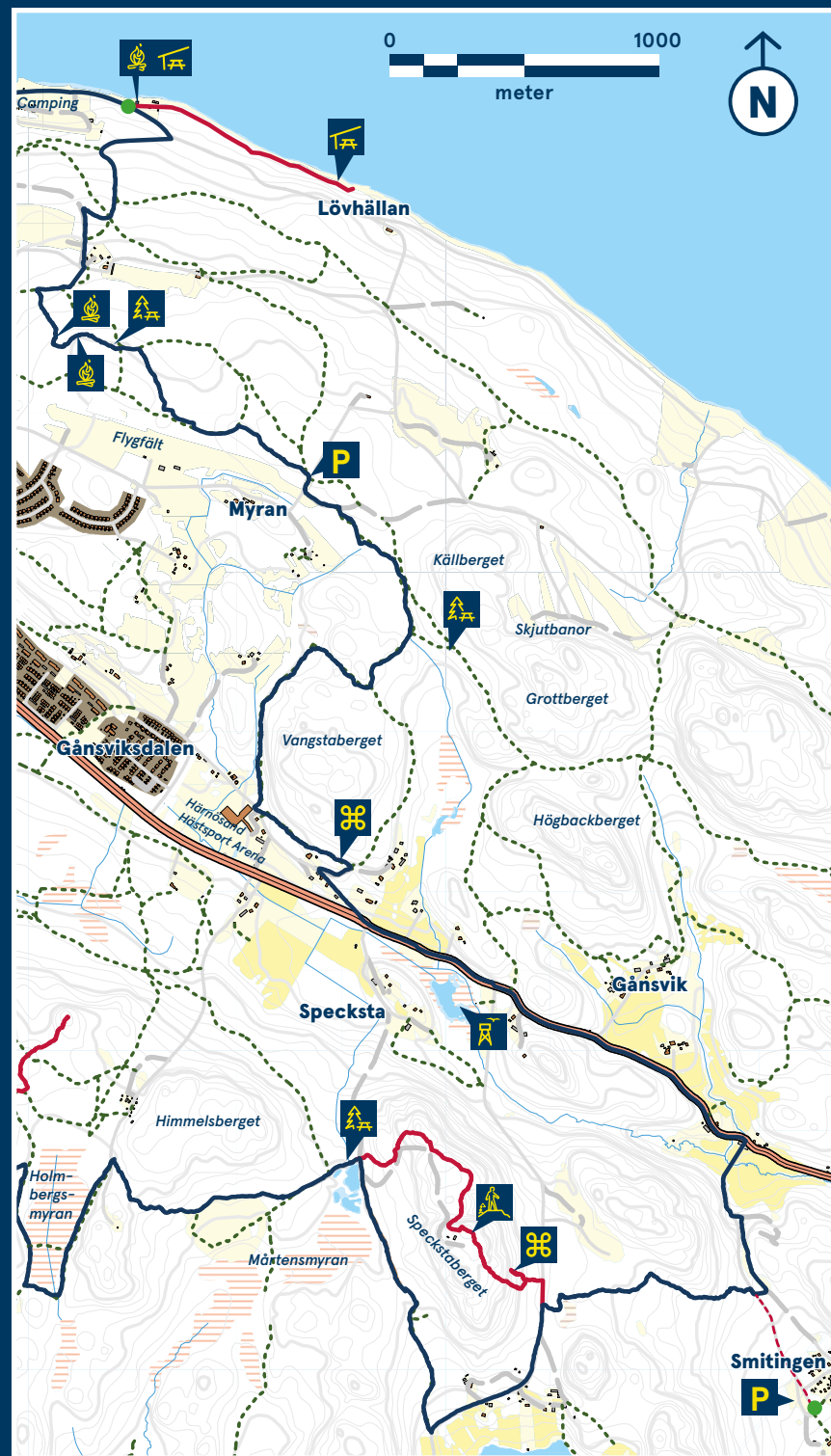
Från Sälsten viker leden in i skogen och du passerar snart ett militärt övningsområde. Det ligger några skjutbanor i närheten så här finns risk för höga ljud. Se till att hålla hundar i koppel.

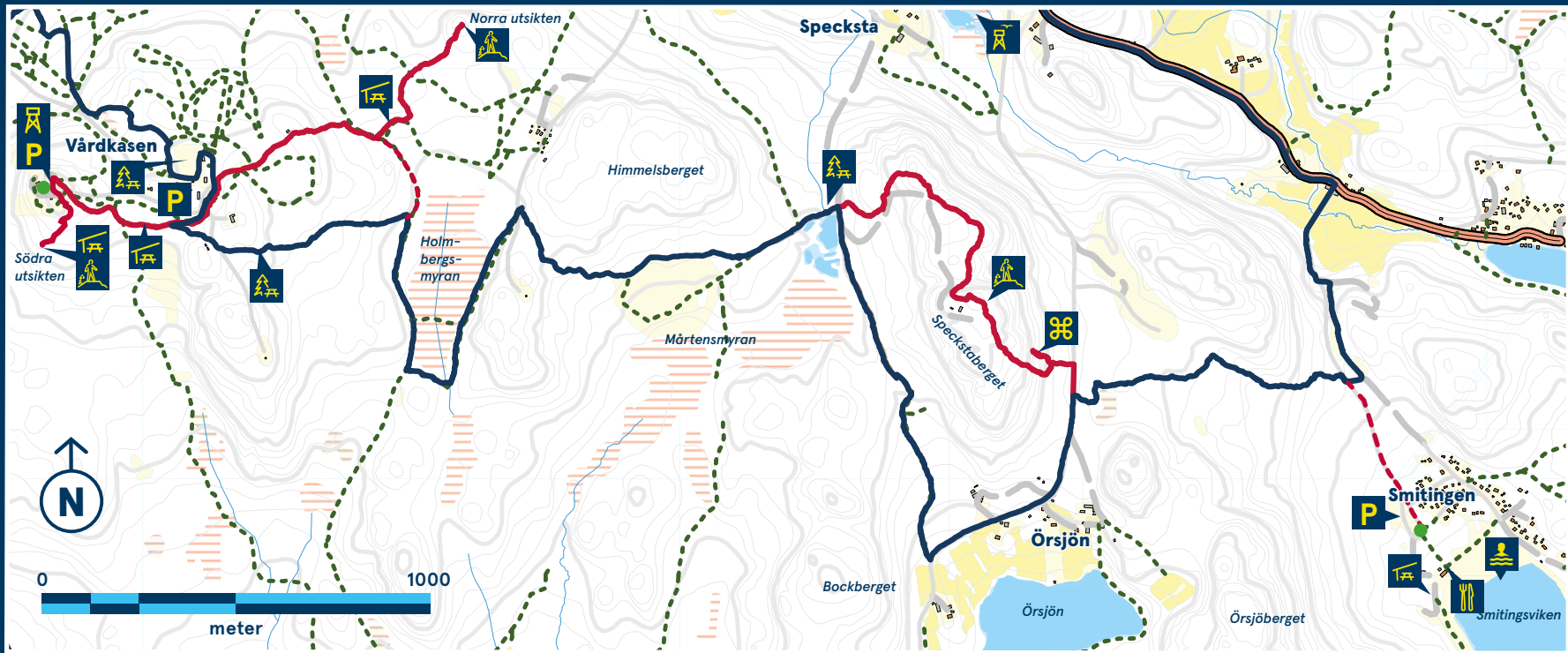
Sedan passerar du Högslättens elljusspår och Myrans flygfält, där du kan se mindre plan lyfta och landa. Härnöleden går sedan i fin skog över Vangstaberget och passerar alldeles nära Vangsta gravfält med ett 20-tal gravar från 700-talet, den så kallade Vendeltiden.

Passa på att göra en liten avstickare till Härnösand Hästsport Arena, Norrlands modernaste hästsportanläggning.

Nu blir det landsväg i några kilometer fram till Smitingen. Här är det inte omöjligt att du möter hästar eftersom det ligger flera hästgårdar i området. Du passerar också Speckstajärn där det finns ett fågeltorn där du kan spana på fåglar och om du har tur någon bäver.

Vid etappens slut kan du fortsätta 500 meter ned till en av Härnösands riktiga pärlor, Smitingens havsbad. Här kan du bada, ta en glass, spela lite beachvolley eller något annat. Här finns också flera spännande avstickare till grottor och andra geologiska fenomen. Läs mer om Smitingen på sidorna 22-27.

SMITINGEN - VÅRDKASEN

HÄRNÖLEDEN ETAPP 3

LÄNGD: ■ 6,3 KM

UNDERLAG: SKOGSSTIG

SVÄRIGHETSGRAD: NORMAL

AVSTICKARE: ■ SPECKSTABERGET 1,5 KM, Krävande

■ NORRA UTSIKTEN 1,6 KM

Från Smitingen går leden genom skog och över hällar. Mestadels går det också lätt uppför och här finns flera höga toppar, men de höga bergen rundar du på olika sätt.

Men det finns ett undantag om du vill. Efter några kilometer korsar du Örsjövägen och här kan du välja att ta avstickaren över Speckstaberget. Det är en rejäl stigning upp, men i gengäld får du en fantastisk utsikt. Du ser ut över Smitingen och flera vikar längs Härnös kust. Du kan också skymta Högakustenbrons pyloner och den kända fyrvaktarön Högbonden.

Det här är en utsiktstätt etapp. Innan du når målet på Vårdkasen kan du göra en avstickare till Norra Utsikten. Och på Vårdkasen ska du absolut gå upp i utsiktstornet, där du kan se ut över hela stan. För att komma dit följer du skyltarna mot "Utsiktstorn" från vindskyddet vid klapperstensfältet.

VÄRDKASEN - HÄRNÖSAND CENTRAL

HÄRNÖLEDEN ETAPP 4

LÄNGD: ■ 5,4 KM

UNDERLAG: SKOGSSTIG OCH GÅNGVÄG

SVÄRIGHETSGRAD: LÄTT, NORMAL

AVSTICKARE: ■ SÖDRA UTSIKTEN, 300 M

■ NATTVIKSRUNDAN 1,5 KM

Innan du lämnar Vårdkasen kan du göra en sista liten avstickare till Södra Utsikten. Sedan bär det utför. Leden går genom skogen intill Vårdkasbacken, Härnösands slalombacke. Nere vid landsvägen går leden in på gång- och cykelbanan som tar dig ned mot stan.

Du passerar Kattastrand, ett litet industriområde som enligt planerna ska omvandlas till ett bostadsområde. Några nya bostäder finns redan på plats längst inne i bukten.

Leden följer nu Södra sundet och du passerar en gästhamn och Simhallen. Längst ut på bryggan finns förresten möjlighet att ta ett sista dopp.

Du går över gångbron till Mellanholmen och längs Nattviken innan du är framme där du började, vid Härnösand Central.

Här kan du passa på att besöka Sveriges största bilmuseum som ligger bara några kvarter bort. Och som avslutning på dagen kan du ta Nattviksrundan, en perfekt kvällspromenad.

GÅDEÅLEDEN

LÄNGD: ■ 5,6 KM

UNDERLAG: SKOGSSTIG, GRUSVÄG, LANDSVÄG

SVÅRIGHETSGRAD: NORMAL

Gådeåleden är en stadsnära led med både natur- och kulturupplevelser. Perfekt för en halvdags kortare tur.

Turen börjar vid Lövudden, ett område som nyligen gjorts i ordning med vindskydd, grillplatser, solsoffor, hängmattor och lekutrustning i naturen. I området finns också en blomsteräng, en fjärilsäng och fundament efter det ångsågverk som låg här 1903-1950. Här finns också en del ovanliga träd, buskar och blommor som ägaren till sågverkets herrgård förde hit och planterade.

Leden för dig vidare till Sparrudden vid Gådeåns utlopp. Namnet kommer av att man där lastade ut sparrar, kortare stolpar, på lastskepp. Idag finns ett fågeltorn som är populärt bland fågelskådare. Har du tur kan du också se bäver. Om inte får du nöja dig med att se resultatet av deras arbete.

Leden fortsätter upp längs den vindlande Gådeån som är populär bland sportfiskare. Längs ån har funnits en kvarn redan på 1700-talet och du passerar platsen för Sveriges första kommunala elverk som byggdes 1885. Härnösand var en av de första, kanske den allra första, staden i Europa med elektrisk gatubelysning och strömmen kom från kraftverket i Gådeån. Missa inte heller den fina grillplatsen några kilometer upp längs ån.

Leden svänger sedan tillbaka genom Gådeåby och går genom skogen längs järnvägen tillbaka till Lövudden. Missa inte utsikten från bergsknallen strax efter att leden svänger av vägen i Gådeåby.

FÄLLE FRILUFTSOMRÅDE

På Fälleberget, cirka fem kilometer söder om Härnösand, finns flera vandringsleder. Naturen karaktäriseras av hållmarker omväxlande med myrar och småtjärnar. Längs lederna finns flera fågelspelsplatser. Alla lederna passerar Värptjärn som erbjuder put and take-fiske med inplanterad fisk och tillgänglighetsanpassad brygga samt vindskydd, grillplats och utedass.

Lederna utgår från parkeringsplatsen vid sandtaget innan Värptjärn.

FÄLLE FRILUFTSOMRÅDE

LÄNGD: ■ 3,5 KM ■ 5 KM ■ 12,5 KM

UNDERLAG: SKOGSSTIG, BERGHÄLLAR, GRUSVÄG

SVÄRIGHETSGRAD: LÄTT TILL KRÄVANDE, SE RESPEKTIVE LED

AVSTICKARE: KNIVSJÖMALEN ■ 2,2 KM

■ LOMTJÄRNSLEDEN

Lomtjärnsleden är 3,5 kilometer lång och går på skogsstigar och berg. Svårighetsgraden är lätt, men det kan vara blött vissa tider på året. Strax innan Lomtjärn finns en avstickare till områdets högsta punkt, Spjutåsberget 195,8 meter över havet. Lomtjärn har ett rikt fågelliv.

■ VÄRPTJÄRNSLEDEN

Värptjärnsleden är 5 kilometer lång och med normal svårighetsgrad. Det är lite kuperat på några ställen, men mestadels platt och lättvandrad terräng.

Leden passerar Fällestugan där det finns grillplatser och dass. Stugan drivs av Friluftsrådet och är ibland öppen, framför allt helgdagar vintertid. Läs mer på Friluftsrådets hemsida.

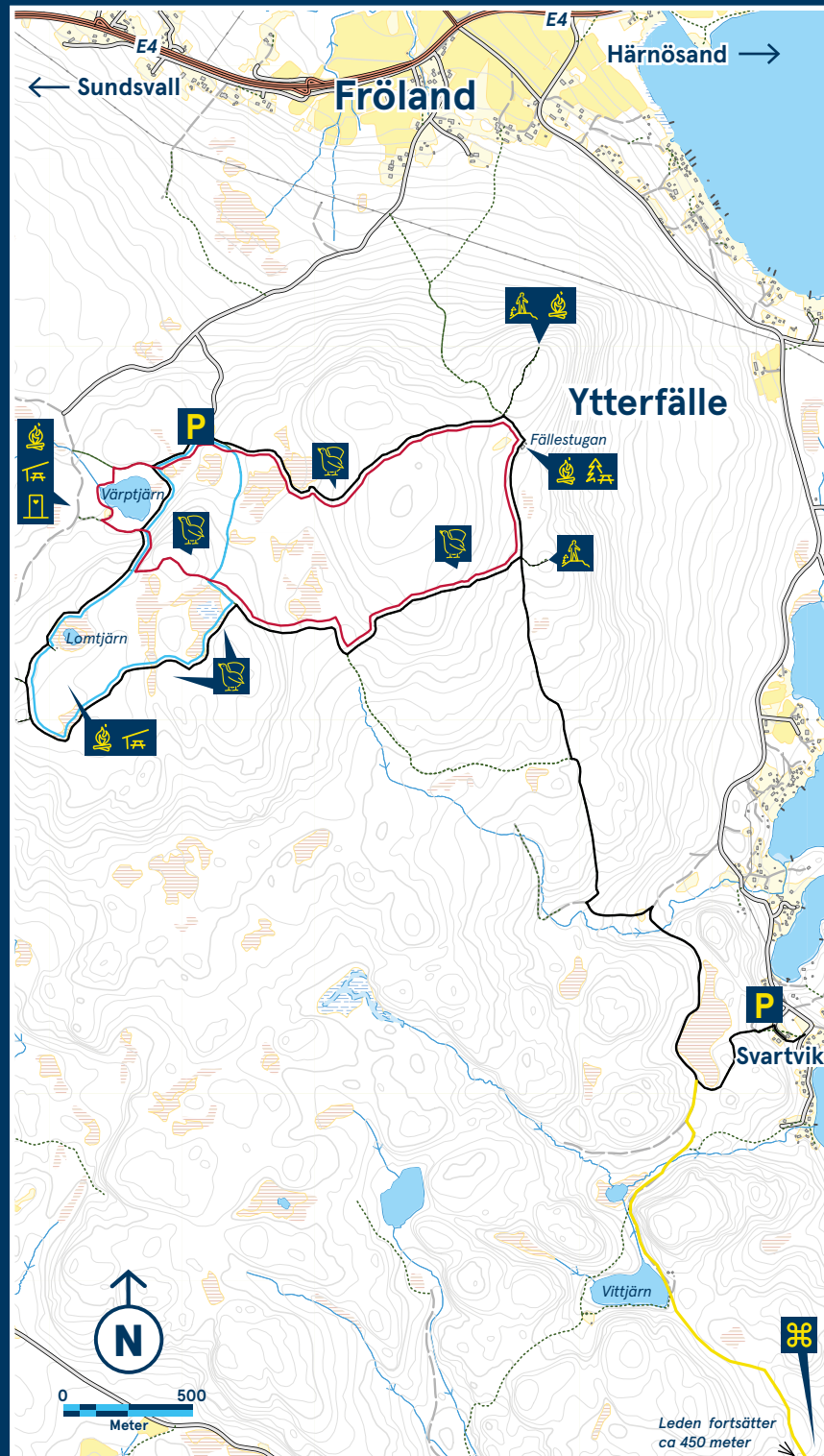
Strax före stugan finns en kort avstickare till en utsiktsplats och ytterligare en utsiktsplats, värd en avstickare, finns en bit efter stugan.

■ SVARTVIKSLEDEN OCH ■ KNIVSJÖMALEN

Svartviksleden är med sina 12,5 kilometer den längsta leden. Terrängen är relativt krävande och underlaget är blandat med grusväg, stigar, myr och berghällar.

Du kan starta både från parkeringen i sandtaget eller från Svartviks badplats. Startar du från Svartvik går leden mestadels upp för de första cirka tre kilometrerna innan du ansluter till Värptjärnsleden strax söder om Fällestugan. Där går du i en slinga runt Lomtjärn, Värptjärn och Fällestugan innan du kommer tillbaka till anslutningen och går ner till Svartvik igen.

Strax innan slutmålet kan du göra en lite längre avstickare på 2,2 km till Knivsjömalen. Den leden är skyltad med blåa skyltar samt vita prickar på träden. Du går genom fin gammal skog och över hållmark. Du kommer upp på en höjd med fin utsikt där du också hittar två större gravrösen bara några meter från leden. Till sist kommer du ned till stranden och havet där det finns grillplats och bänk.

SMITINGEN

Smitingen - Härnöklubb är inte bara ett av Norrlands finaste havsbad utan också ett naturreservat med fantastiska naturupplevelser. Här finns flera kortare stigar för dig som vill utforska närområdet.

Terrängen är omväxlande med bergiga kullar med gles tallskog som sluttar ned mot stränder med hällar och sten. Naturreservatet är präglad av landhöjningen som än idag reser marken knappt en centimeter per år. Det som för flera tusen år sedan var kobbar och skär är idag berg en bra bit från dagens strandlinje.

I området finns vackra grottor, raukar och klapperstensfält som bevis på isens och vattnets kraft. Området bjuder också på en fantastisk sandstrand och fina badklippor.

NORRA SIDAN

SMITINGEN

LÄNGD: ■ 3,4 KM ■ 1,3 KM ■ 600 M

UNDERLAG: SKOGSSTIG, BERGHÄLLAR

SVÅRIGHETSGRAD: LÄTT TILL KRÄVANDE, SE RESPEKTIVE LED.

ALTERNATIV VÄG: ■ 850 M

■ KLUBBSJÖN RUNT

En lite enklare vandring runt den havsnära insjön Klubbsjön. De första 900 meterna fram till sjön är stigen anpassad för alla typer av rullande hjälpmedel och där finns en rastplats med bänkar, grillplats och dass. Stigen runt sjön är lite stenig och ojämn, men inte särskilt svår att gå. Stanna gärna och bada någonstans och missa inte att göra en liten avstickare vid den nordöstra änden av sjön. Där följer du bäcken ut till en fin stenstrand där det också finns grillplats.

■ GROTTSTIGEN

Grottstigen är krävande och går ut till grotterna på utsidan av Härnöklubb. Den delar sig till två grottområden.

I det södra finns två mycket stora grottor. Det krävs lite klättring för att nå den nedre dubbelgrottan och grottan som ligger i vattnet. I det norra grottområdet vid fyren Härnöklubb går stigen ner till den vackraste av två stora grottor vid vattenbrynet.

Grotterna har bildats genom att havets vågor med hjälp av sten och grus slipat ut håligheter i berget.

■ KLUBBERGET

Gör gärna en avstickare upp till toppen som ligger 80 meter över havet och där du får en fantastisk utsikt. Om du går från söder är stigen krävande. Från norr är stigen lättare, men det är så klart uppför.

SÖDRA SIDAN

SMITINGEN

LÄNGD: ■ KORTA 2,3 KM, LÅNGA 3,6 KM ■ 200 M (LÄTT)

UNDERLAG: SKOGSSTIG, BERGHÄLLAR

SVÅRIGHETSGRAD: NORMAL TILL KRÄVANDE, SE RESPEKTIVE LED.

■ KORTA GEOLOGISTIGEN

Den korta geologistigen är 2,3 kilometer lång med normal svårighetsgrad, men bitvis lite krävande. Det första du möter är en vackert svarvad rauk i fast urberg. Därefter kommer du till Borstmalen, ett klapperstensfält som sträcker sig ända ned till havet. Men du tar höger och hittar en grotta som går att krypa igenom. Berghällen ovanför klapperfältet är översädd med små grytor och urslipade gropar, likt vågor i sten. Du ser märkligt formade raukar, som ser ut som liggande sälar och urtidsmonster. Slingan är markerad med blåa markeringar på träd och hållar.

■ LÅNGA GEOLOGISTIGEN

Den långa geologistigen är 3,6 kilometer lång och lite mer krävande än den korta. Den är gemensam med den korta fram till Borstmalen. Vid klapperstensfältet håller du vänster ner mot havet och följer blåa markeringar där. Där möts du av mer klappersten som övergår till klippållar och du följer havsbandet med fantastisk utsikt över havet. Sedan viker den upp på ett nytt klapperstensfält och upp i lummig skog. Så småningom kommer du upp på den korta slingan som tar dig tillbaka till sandstranden.

■ ALLEMANSRÅTTAN

Allemansrätten ligger alldeles intill badstranden och är en 200 meter lång slinga anpassad för de allra minsta. Längs stigen finns fem skyltar med uppdrag och olika saker att upptäcka på temat allemansrätten.

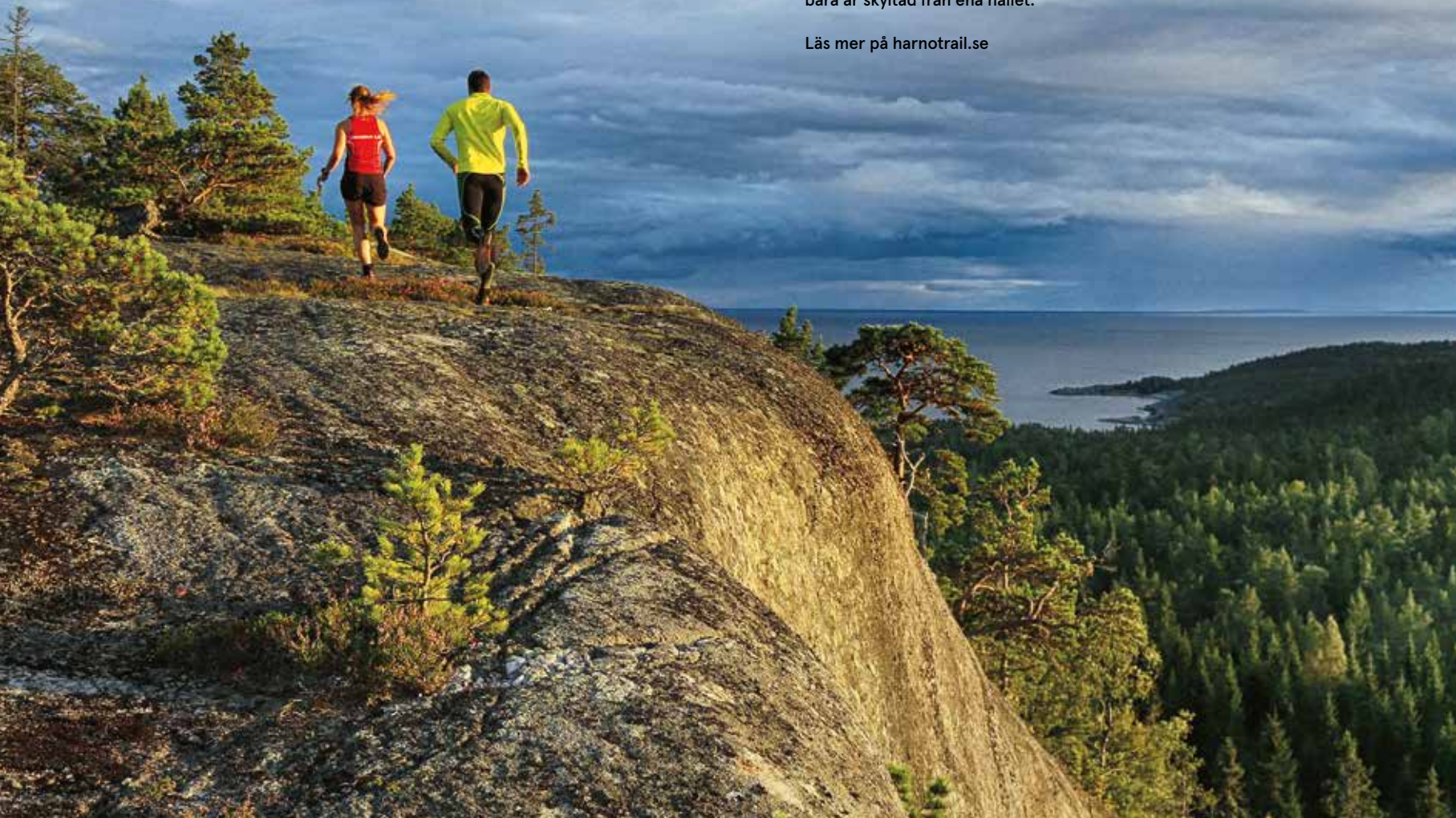

HÄRNÖ TRAIL

Härnö trail är en led som är skapad för ett populärt traillopp som brukar gå i början av oktober. Men leden är skyltad och märkt året om och går utmärkt att vandra för den som gillar mer utmanande vandringar. Härnö trail går över ett antal berg och bitvis är det brant och/eller ojämnt underlag, men belöningen är flera härförande vyer.

Leden finns i tre längder, Lång, Mellan och Kort. Det finns flera ställen att kliva på och av så det går också att skapa sina egna etapper. OBS att leden bara är skyltad från ena hållet.

Läs mer på harnotrail.se

HÄRNÖ TRAIL

LÄNGD: ■ LÅNG 21 KM ■ MELLAN 14 KM ■ KORT 7 KM

UNDERLAG: SKOGSSTIG, BERGHÅLLAR

SVÅRIGHETSGRAD: KRÄVANDE

MÄRKNING: SVARTA SKYLTLAR OCH ORANGE PRICKAR.

OBS leden är bara skyltad åt ett håll.

Härnö trail startar på Vårdkasens topp. Den långa banan utmanar krafterna direkt med en sväng nedför och sedan uppför slalombacken. Där ansluter den till Mellan och Kort och sedan följer flera kilometer relativt slät vandring. Någon kilometer efter Holmbergsmyran viker den kortaste sträckan av och vänder tillbaka.

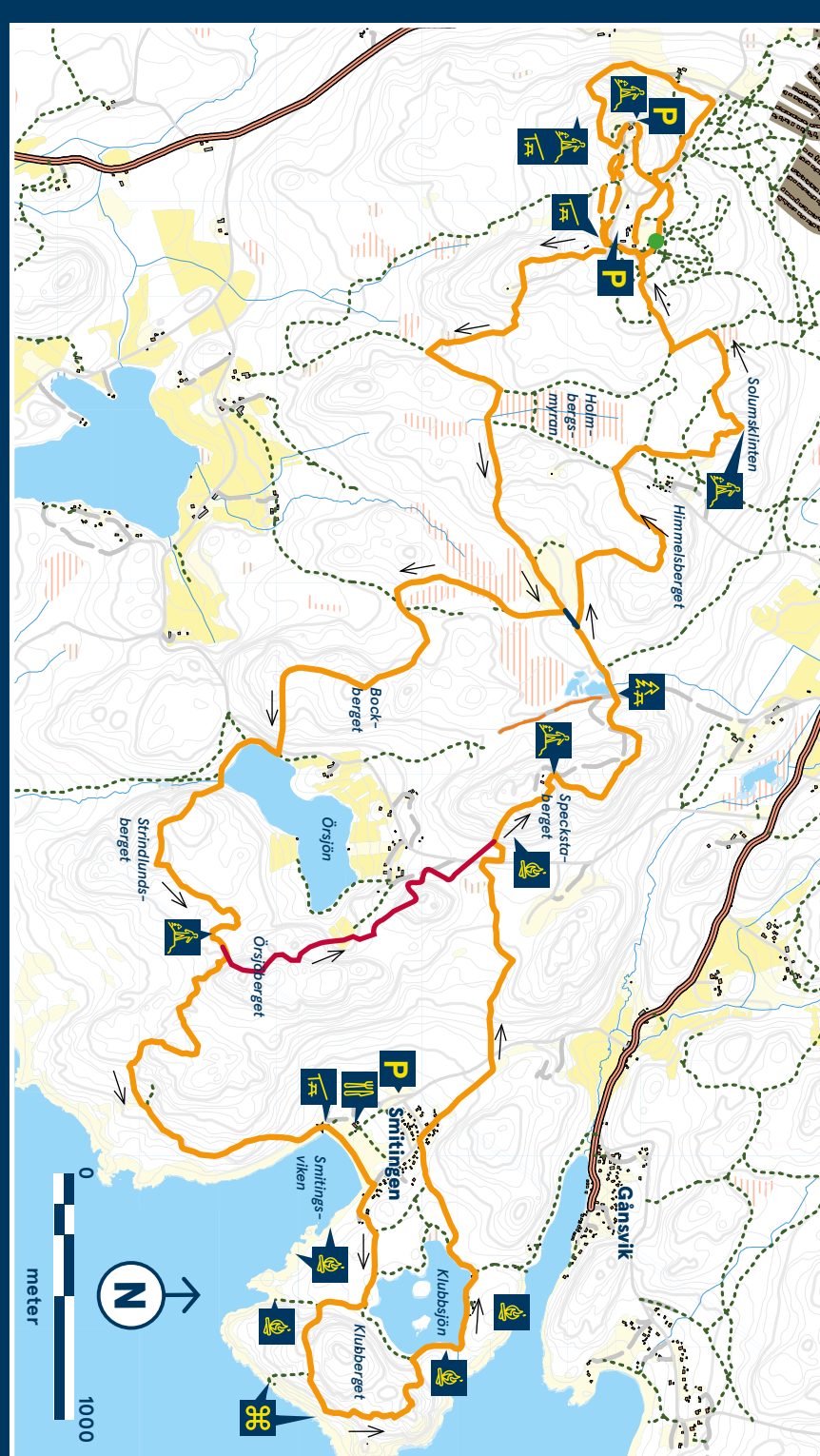
På Lång och Mellan är det snart dags att bestiga Bockberget. Efter att ha rundat änden på Örsjön kommer nästa prövning. Först upp på Strindlundsberget och sedan Örsjöberget, där du kanske har ledens mest fantastiska vy.

Här viker sedan Mellan av och går över några toppar med fin utsikt över Smitingen och förbi en grotta innan det bär ned mot Örsjövägen där den ansluter till Lång igen.

Lång tar vägen från Örsjöberget ned till Smitingen där du korsar sandstranden 0 meter över havet. För en gångs skull går leden sedan inte över ett berg utan du rundar Klubbberget och sedan Klubbjön.

Sedan bär det långsamt uppför mot Örsjövägen där nästa prövning väntar, det branta Speckstaberget 162 meter över havet.

Innan du är i mål på Vårdkasen passerar du ytterligare två höjder, Himmelsberget och Solumsklinten (eller Norra Utsikten).

HOPPAS VANDRINGEN VAR HÄRLIG OCH FIN

Du vet väl att det också finns mycket annat att hitta på i Härnösand och Höga Kusten, bland annat museer, badplatser, caféer och restauranger. Du hittar alla besöksmål, aktiviteter och evenemang på våra webbsidor.

harnosand.se/mittharnosand

hogakusten.com

Härnösands kommuns servicecenter, 0611-34 80 40

Höga Kustens Turistservice +46(0)771-26 50 00, info@hogakusten.com

KOMMUNIKATIONER

Busstrafik: dintur.se

Tågtrafik: norrtag.se eller sj.se

Taxi: taxiharnosand.se eller taxikurir.se

ALLEMANSRÄTTEN

Allemansrätten ger dig en enorm frihet att röra dig ute i vår natur. Men du har också ett ansvar för att värna om naturen. Tänk på att det är särskilda bestämmelser i naturreservat.

naturvardsverket.se/allemansratten

VÄLKOMMEN TILLBAKA

TAGGA GÄRNA DINA BILDER MED #MITTHÄRNÖSAND

Tryckt: 2020-09

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

